

LUPETA

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.

— Telefon Nr. 73—21. —

Proprietar: Dr. TEODOR MIHALI.
Director: Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD.
Editor: Dr. AUREL VLAD.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., Rottenbiller-u. nr. 5/b I.
Insertiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Alianța cu socialiștii.

Presa coaliționistă și cercurile politice maghiare consideră chestiunea alianței socialiștilor și a clubului naționalist de un fapt împlinit, ba unele ziare vorbesc chiar de o fuzionare a ambelor partide.

E de prisos să mai declarăm că despre fuzionare nici vorbă nu poate fi, iar chestiunea alianței încă e departe de a fi fapt împlinit, e mai mult o dorință, o dorință însă care sub forța împrejurărilor poate deveni în timpul cel mai apropiat realitate.

Un lucru e sigur și anume cumcă nici guvernul, nici coaliția nu voește să-și împlinească angajamentul în privința sufragiului universal și că dintre partidele organizate numai și numai partidul socialist și cel naționalist voește realizarea acestei reforme electorale.

Abstrăgând însă dela această împrejurare, trebuie să ținem cont și de momentul important, că omnipotența oligarchiei reacționare și transformarea Ungariei într'un stat modern constituțional și de drept numai și numai cu ajutorul unui partid socialist puternic se va putea realiza. Insuși Eötvös Károly, acest politician șovinist, a recunoscut adevărul acesta și a avut sprijinul socialiștilor pentru a fi ales deputat în contra lui Barabás.

Mai este apoi un moment de supremă importanță care pledează pentru apropierea celor 2 partide și anume *egala îndreptățire națională* care este o pretensiune cardinală a partidului socialist, așa încât naționalismul nostru nu stă în contradicție cu internaționalismul socialist. Naționalismul nostru nu tinde la subjugarea altor popoare, nu are deci caracter reacționar, ca naționalismul maghiarilor; naționalismul nostru se îndestulește cu dobândirea egalei îndreptățiri, adică scopul e acela pe care îl urmărește și socialismul pe bază internațională. Internaționalismul socialiștilor nu este negațiunea naționalismului nostru, ci este recunoașterea lui, iar împrejurarea că muncitorimea se organizează pe bază internațională, nu este în detrimentul sentimentului național, ci din contra promovează realizarea scopului final. Intre toate partidele politice ne-naționaliste din Ungaria numai partidul socialist admite principiul egalei întreprățiri naționale.

Iată deci că în punctul cel mai esențial al programului nostru suntem de acord. Programul nostru economic care țintește la ridicarea stărei economice a țărănimii și muncitorimii încă nu poate împiedeca cooperarea acestor partide.

Ar fi o singură chestiune care la aparență ne desparte de social-democrație și anume ținuta lor față de biserică, mai bine confesiuni. Dacă privim însă esența lucrurilor și nu judecăm numai după aparență, și în privința aceasta divergențele se vor reduce la minim. Conform principiilor socialiste statul nu are de a face nimic cu confesiunile, credința este afacerea privată a indivizilor, în consecvență statul nu are dreptul de a se amesteca în afacerile confesiunilor.

Noi din punct de vedere românesc credem, că desfacerea bisericii de stat ar fi numai și numai în favorul nostru, pentru-că ingerința statului este atât din punct de vedere bisericesc ca și din punct de vedere național primejdioasă. Că de fapt socialiștii sunt anticlericali, este ușor de priceput și nu e de mirat, pentru-că preoțimea aproape în toate țările stă în serviciul claselor stăpânitoare și pune piedeci celor mici și slabi în luptele lor de emancipare. În privința aceasta și clerul nostru, îndeosebi cel înalt, trebuie să fie cu băgare de seamă. Până când biserica noastră și clerul ei vor sta în serviciul cauzei noastre naționale — va fi bine de ei, îndată ce însă clerul se va abate dela această cale și se va pune în serviciul stăpânirilor străine, reacțiunea încă va urma în chipul cel mai fanatic anticlericalism. Noi sperăm însă, că clerul nostru va avea și pe viitor atâta bun simț, — că numai în consonanță cu aspirațiunile noastre naționale să muncască și va evita a se pune în conflict cu sentimentele masselor.

Din cele expuse este evident că o cooperare eventuală a naționaliștilor cu socialiștii din puncte de vedere principiare nu întâmpină greutăți neînvigibile, iar considerații tactice pretind în mod imperativ cooperarea. În acest articol ne-am ocupat mai mult din punct de vedere principiar cu această chestiune.

Chemarea acelor cari fac politica practică este a realiza această problemă.

A. V.

Croații și partidul naționalităților. Patrioții noștri s'au supărat rău pe Croați pentru ne mai auzita cutezanță de a fi îndrăznit să ceară ședință secretă pe aceeași coală cu Mihali, Vlad și Hodja. A se alia cu naționaliștii însămnă a trada patria, așa susține sus și tare organul dlui Holló. Foarte bine, dară atunci pentruce a umblat cinstita coaliție după prietenia acestor trădători de patrie în acele timpuri critice, când honvezii lui Fabrius au curățit parlamentul de haita coaliționistă? Atunci ar fi fost buni trădătorii de patrie pentru a demonstra cu ei în contra Vienei și coaliția făcea un act de patriotism făcând alianță cu naționalitățile pentru a le înșela apoi după cum au făcut-o cu Croații. Spre noroc însă, acești trădători i-au cunoscut mai bine, ca frații Croați. De altfel pățania aceasta sperăm să-i fi luminat și pe frații Croați, așa încât și dacă se va aplană cumva conflictul dintre Croați și coaliție, sâmburele neîncrederii totuși va rămânea. Apoi una să nu uite Croații și anume că autonomia lor e un spin în ochii Maghiarilor și că la momentul potrivit Maghiarii desigur vor face încercarea de a o cassa. Sigur e și aceea că îndată ce Maghiarilor le va succeda maghiarizarea naționalităților nemaghiare proxima jertfă vor fi Croații. Iată comunitatea de interese între Croați și naționalități. Pentru a cultiva această comunitate de interese nu este lipsă de coaliție; pentrucă pericolul comun totdeauna va împreuna pe cei periclitaji.

Ungaria reacționară. „The Times“ din Londra (15 Iunie) scrie: „Înainte de aceasta cu câteva zile, Camera ungară a admis un proiect de lege relativ la raporturile de drept între moșieri și muacitorii lor. Deși ținut în spirit medieval, deși, poate, cel mai reacționar proiect ce s'a discutat în Europa în deceniile din urmă, — a fost votat fără vre-o opoziție serioasă. Proiectul e acum înaintea Camerei magnaților și cum mulți membri ai acestei Camere, fiind mari proprietari, au mari interese de pământ, — firește, comisia a hotărât să modifice proiectul într'un sens și mai reacționar“.

Dreptul de imunitate în Austria și la noi. Cetim în foile din Austria că Dasinsky șeful socialiștilor poloni, căzând la alegerile ultime, acum își începe împlinirea osândeii de trei luni, la care a fost pedepsit înainte cu 9 ani pentru o vorbire ținută într'o adunare publică. Așadară un socialist a putut fi 8 ani deputat în Austria cea reacționară și nime nu s'a cugetat, ca acel trădător de

patrie să fie lipsit de imunitate și aruncat în pușcărie.

Apoi e, îndeobște, cunoscut cazul contelui Sternberg care imediat după disolvarea parlamentului s'a refugiat în Africa, pentru ca să scape de urmărirea parchetului pentru crima de lesa majestate comisă prin scrierile sale, așadară pentru o crimă săvârșită nu în calitate de deputat.

Și acest Sternberg imediat după-ce a obținut mandatul de deputat s'a reîntors liniștit în patrie fiind pe deplin convins, că până va fi în posesiunea mandatului nime nu-l va băga în pușcărie.

Iar' la noi în liberala Ungarie, cea cu constituția milenară, imunitatea deputaților există dară numai pentru aleșii națiunii, ei pot face totul nepedepsiți, ei au libertate de a scoate pe Vaida din parlament, au dreptul de a rupe scaune și a sparge podiul presidial, pentru-că pe ei îi apără imunitatea. Dară pentru Petrovici și Juriga dreptul de imunitate e o simplă formalitate, peste care ușor și fără muștrare de conștiință trec patrioții noștri, ca cât de curând trădătorii să ajungă în pușcărie. La noi guvernele cu cea mai mare plăcere își expedează contrarii politici pe la Vaș și Seghedin și de sigur nu e meritul coaliției, că astăzi nu toți 25 deputați naționaliști se afă în societatea lui Juriga și Petrovici.

Dară cu toate acestea Austria e o țară reacționară, iară noi ne bucurăm de libertăți milenare. Și apoi să te mai miri, că afuri-liții de agitatori nu sunt îndestulți cu aceste libertăți!

2460. Iarăși un număr... De astădată însă nu e vorba de emigranții în America, ci de o dovadă cum știu să-și întărească și îmbogățească socialității — armele de luptă. În opt zile, dela 11 Iunie până la 19 Iunie, numărul abonaților organului socialist „Népszava“ s'a sporit cu 2460 de abonați!

Presă românească duce și ea o luptă grea, mai grea decât cea a partidului social-democrat, — este însă, oare, ziar românesc care ar putea spune că în zilele aceste grele s'a manifestat între cititorii români o mișcare mai intensivă în interesul presei române?... Muncitorii săraci, oropsiții cari căș-

tigă abia cât le trebuie de pe o zi pe alta, ei știu să jertfească...

Cărturarii noștri bine situați?

De n'ar fi țărănimea românească, n'ar fi poate nici presă românească.

Libertatea în Ungaria. Studentul în drept la universitatea din Cluj, Aurel Șerban, pe care solgăbirăul din Hidalmaș îl condamnase la 15 zile închisoare și 100 coroane amendă, pentru-că la adunarea de protestare dela Huedin, a „agitat împotriva legilor școlare ale lui Apponyi“ — anunțase împotriva acestei „pedepse“ apel la vice-comitele Dózsa Endre. . . . Cum era de prevăzut, dl vice-comite a confirmat sentința solgăbirăului.

Acelaș ziar care ne aduce această știre ne mai anunță că procuratura din Cluj a prrnut 11 procese de presă pentru „agitație“, săvârșită de cele câteva zăre puține ce le au Români.

Și se mai supără compatrioții noștri când le spui adevărul că nici în țara muscalilor nu se fac atâtea procese politice. . . .

Nu-i vorba, Ungaria e țara „libertăților“, iar Rusia cel mai absolutistic stat din lume.

Simptomele nebuniei coaliționiste. Din rău înspre mai rău, dintr'o nebunie într'alta! — iată diagnosticul situației coaliției de astăzi.

Deputatul Simonyi-Semadam a făcut în comisiunea justiciară a Camerei o propunere care face cinste descreșterii coaliției. Ci că pe viitor să nu mai poată fi deputat cei cari nu recunosc ideea de stat maghiar, unitatea statului național maghiar și eghe-moniam națiunii maghiare!...

Nebuni și proști!

„Mene, tekel, phares“.

Țara noastră a ajuns la marginea unei prăpastii adânci. Atâta nemulțumire n'a mai frământat milioanele cetățenilor — fără deosebire de naționalitate — ca și acum după ce guvernul „național“ a ajuns la cârma țării.

Mergem din conflicte în conflicte, stăm par'că pe un vulcan cari în orice moment poate să isbucnească, patria noastră nu mai are poate un singur prieten sincer în lumea întreagă, parlamentul țării a ajuns obiectul disprețului general, an de an se lipsește țara de sute de mii de brațe muncitoare, — și guvernul „național“ nu știe decât să amenințe, să săvârșească încălcări de legi prin disolvările volnice ale organizațiilor muncitorimii, să ordoneze, zi de zi, procese nouă împotriva presei naționalităților și a partidului social-democrat, care singure îndrăsnesc să spună adevărul, — și toate aceste de dragul unei fantasmagorii stupide, de dragul ideii imperialismului maghiar.

În programul partidului kossuthist, cel mai puternic partid al actualului parlament, ocupă loc de frunte introducerea sufragiului universal. La alegeri aceasta era arma lor de agitație; cu promisiunea acestei reforme i-au ademenit pe cetățenii țării să-i sprijinească în lupta de „apărare națională“. Aceasta a fost unica misiune a guvernului coaliționist, introducerea acestei reforme ni s'a promis în mesagiul de tron prin care s'a deschis sesiunea parlamentară, introducerea ei ni s'a pus în vedere în discursul de program al guvernului coaliționist, care însă își călcă promisiunile sfinte, disconsideră cuvântul Majestății Sale și nu vrea să introducă sufragiul universal, fiindcă-și dă seamă că acest pas înseamnă în moartea domniei de clasă și zorirea unui viitor mai bun pentru toate popoarele, pentru toți cetățenii din țară.

Dincolo de Leita, în leagănul monarhiei s'a împlinit deja această vechie dorință a claselor desmoștenite; dincolo toate partidele se pregătesc pentru asigurarea existen-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

Din vremuri apuse.

II.

I. Document.

„Pesta, 5 Iulie 1849. Guvernatoriului țării, dl vice-colonel Iosif Simonfy. La negociațiunile Domniei Voastre cu conducătorul insurecțional Avram Iancu în privința împăciuirii revoltei române, *intreprinse cu învoirea consiliului ministerial*, am de a-ți răspunde cumcă din inimă compățimesc acelei asupriri, în care a gemut poporul patriei mele de limba română, poate ști fie-cine, cumcă eu în coințelegere cu consoții principiului meu politic în toată viața mea m'am oștit pentru încetarea șierbitutei lor și pentru ca drepturile și libertatea comună să se extindă și peste ei.

Apelez la Dumnezeu și la publicitate, cumcă eu în dieta prezentă, care s'a început în luna Iulie a an. tr., ca ablegat, ca ministru și ca președintele guvernului, toate pretensiunile drepte ale vericărui patriot de orice limbă și religione, încât acelea erau conforme întregității patriei și a statului, tot-

deauna și cu toată ocaziunea le-am părținit, susținut și conjurat.

Acea privință (nézet) însă, nici când n'am putut-o pricepe, ca într'o țară să poată susta diferite (külömhözö) națiuni politice, cum că limba și religiunea în usuarea drepturilor politice să nu facă nici o diferență: asta-mi e credeul și mărturisința.

Cum că veri-ce poporațiune (népség) țimba sa nu numai în viața privată, ci și în biserică, școală și comună, nu numai că o poate liber întrebuinta. ci ca desvălinția aceleia, în interesul civilizațiunei dela stat să o pretindă, și asta o cred și mărturisesc.

Dară că într'o țară (ország) să poată fi mai multe limbi diplomatice, dacă acea țară voește să fie un corp și nu împărțită în cantoane suverane deosebite: ast'a nu o pot pricepe... mai ales nu o pot a pricepere, acolo unde diversele soiuri de popoare (népfajok) nu pe teritorii deosebit arondate, și de olaltă despărțite, ci amestecat și incurcat locuesc. O astfel de țară nu se poate nici împărți nici a se guverna după limbi, dacă nu voim se o îmbucățim.

Cui i-ar putea veni în minte, ca în Moldova cea mică, să pretindă pentru numero-

șii (?) maghiari ciangăi (csángó magyarok) naționalitate politică deosebită?

Nimeni, căci ar fi dismembrarea Moldovei.

Așa stă lucrul și cu Ungaria. Naționalitate politică numai pe temeiul unui teritor arondat se poate imagina. O țară numai un teritor poate avea. Pe acest teritor pot fi vericâte limbi și religii, și dacă voim libertate pe partea fiecăruia fără diferență de limbă și religie, trebuie să fim egali în drept, în lege și libertate, însă a împărțire o țară după limbă, adecă a dare fiecărei părți teritor deschilinit, și naționalitate politică deosebită, nu înseamnă alta decât acea țeară a o diriburi, sau a-i pune capăt.

La acea sinucidere dară a patriei mele, ca din una și ne despărțivera Ungarie să înființăm deosebite provincii de unguri, slavi, germani, sași, români, sârbi și ruși, guvernul patriei nici când poate să se învoiască; — însă dacă locuitorii acestei patrii de limba română asta nu o voesc, pe cum cu minte sănătoasă (jozanul) nici nu pot să voiască, atunci trebuie să marturisească, cum că făr' de cauză, cu instrumente oarbe prădează sângele, resculân-

Ńei monarchiei noastre pe baze democratice, abzicând de utopiile ultrașoviniste al eghemoniei unei națiuni asupra celorlalte, — numai la noi nu vor clasele dominante să prevină desastroasele zguduiri ce le va naște refuzul introducerii sufragiului universal.

Intrunirea noului Reichsrath al Austriei e un elocvent „*Mene, tekel, phares*“ pentru stăpânitorii de azi din Ungaria, cari însă în nebunia lor șovinistă nu vor să audă glasul strigător al adevărului: *egala îndreptărire pentru toate popoarele.*

*

Al doilea partid mai puternic în Reichsrathul austriac *), partidul social-democrat a început să se organizeze pe bază națională cu accentuarea principiului egalei îndreptățiri a națiunilor.

Acest partid care numără 50 de Germani, 23 Cehi, 6 Poloni, 5 Italiani, 2 Ruteni și 1 Român, — a proclamat pe față lupta pentru egala îndreptățire a națiunilor și s'a organizat și în cluburi naționale. În fruntea clubului german stau deputații Dr. Adler, David, Eldersch, Ellenbogen, Pernerstorfer și Seitz; — în fruntea clubului polon: dr. Diamant, Hudec și Moracevski; — în fruntea clubului italian: Oliva și Scabar, iar în fruntea celui ceh: Nemeș, Hybesch, dr. Winter și Soukup.

Luni seara, partidul social democrat a ținut în Viena șapte adunări, la cari au ținut discursuri mai mulți deputați, ocupându-se cu acțiunea parlamentară a partidului.

Deputații Beutel și David au declarat că partidul social democrat din Austria va lupta din toate puterile ca și *proletariatul din Ungaria să-și câștige sufragiul universal.*

În altă adunare, deputatul dr. Adler a anunțat lupta pentru *revizuirea constituției*, ca Austria să devină un adevărat stat democratic. Misiunea partidului e să consolideze Austria ca aceasta să poată încheia cu Ungaria o transacțiune rațională. *Nu se mai*

*) Partidul creștin-social are 96 de membri (la cari, probabil, se vor alătura și deputații italieni), partidul social-democrat are 87, iar partidul german fuzionat 80 de membri.

pot suferi stările medievale ca o națiune să fie vecinic nevoită să se apere împotriva celorlalte.

Partidul creștin-social de mult și-a luat în program egala îndreptățire a națiunilor prin realizarea unui stat federalist.

Partidele germane nu mai accentuiază aspirațiile șoviniste convingându-se că frazele ultrașoviniste nu mai prind, fiindcă eghemonia unei națiuni asupra celorlalte nu poate să nască decât vecinice frământări și dușmăni primejdioase pentru pacea țării.

În Austria a început să se cristalizeze ideea federalismului.

Și vom avea în monarhia austro-ungară două parlamente eterogene: un parlament al popoarelor — în Austria, un parlament feudal de clase — în Ungaria.

Dincolo popoare libere vor dispune de soartea lor, dincoace reprezentanții unor clase privilegiate își vor jerfi munca molohului șovinismului ucigător.

Se vor putea împăca aceste două contraste izbitoare? Focul și apa? Adevărul și minciuna? Dreptatea și volnicia?

De pretutindeni, par'că auzim sinistrul: *Mene, tekel, phares!*

Deschideți-vă urechile și luați aminte până nu e prea târziu!

ROMÂNIA

Deschiderea nouilor Corpuri legiuitoare.

Joi 7 Iunie se va deschide cu solemnitatea obicinuită, sesiunea extra-ordinară a nouilor Corpuri legiuitoare.

Iată programul oficial.

La orele 11 de dimineață se va celebra un Te-Deum la metropolie în prezența domnilor senatori și deputați.

Domnilor miniștri.

Inaltei curți de casațiune.

Inaltei Curți de conturi.

Curților, tribunalelor, corpului profesoral, autorităților administrative, militare, comisi-

năre, nu departe de Comarom) „că elu nefiind în stare de a apăra capitala patriei, guvernul să-și vadă de treabă“ vezi bine: de oarece în 3 Iuliu capătă și el știrea, că e amovat dela comanda armatelor, și înlocuit prin Meszáros, cu adlatus Dembinsky, trebui ca și el încă în acea zi se surprindă pe Domnul Kossuth cu faima importantă.

Văzând acest document istoric, și pentru români interesant, să vedem că ce cale apucă guvernul, al cărui cap era Domnul Kossuth. Peste 25 de zile, în 21 Iulie deschizându-se dieta sub prezidiul nu de mult (în 26 Aprilie) răposatului Palloczy, nu peste mult se ținură conferințe secrete în cari ministrul Szemere vorbea de politica ce o nutrește guvernul ca adecă să impace naționalitățile. În ședința din 28 Iuliu 1849 se născu acel act public care s'a publicat în Nr. 25 al Luptei.

E interesant că acel proiect se făcuse numai pentru români, și nu și pentru sârbi, slavi etc. când punctul al II. suna pentru toate naționalitățile. Ce a fost cauza? Doar munții cei buni, cari erau ca paiulu celui ce se cufundă în apă.

Iosif Roman.

unei interimare a Capitalei și Camerei de comerț.

La orele 11 jumătate înaltele Corpuri și autorități se vor întruni în sala ședințelor Adunării, și vor lua loc:

Inaltele Curți de casațiune și de conturi, în tribuna a doua, în dreapta tribunei diplomatice, curțile, tribunalele, corpul profesoral, autoritățile administrative, comunale și Camera de comerț, în tribuna oficială.

Dnii senatori vor ocupa întâiele bănci ale Adunării din dreapta Tronului, dnii deputați băncile din fața Tronului.

La orele 12, d. președinte al consiliului, în numele M. S. Regelui, va da citire Mesagiului Regal de deschidere a sesiunii, după care Corpurile legiuitoare proced îndată la începerea lucrurilor.

Dnii senatori trec la localul Senatului.

Biletele de intrare în sala Adunării, pentru această zi se vor da dlor senatori și dlor deputați prin cancelării Corpurilor legiuitoare.

Biletele pentru tribuna diplomatică se vor da de cătră dl ministru al afacerilor străine care face și invitațiuni dlor reprezentanți ai Puterilor streine spre a asista la această solemnitate.

Biletele pentru celelalte tribune se vor da prin președinția consiliului de miniștri.

Adunarea generală a „Ligei Culturale“

Duminea trecută s'a ținut adunarea generală a membrilor „Ligei Culturele“, secția București spre a alege delegați pentru congresul, care se va ține Duminea viitoare în Capitală.

A prezidat d. general Pilat. Votarea prin scrutin secret s'a început la orele 3 și a durat până la 5 când s'a închis urna. Din 700 de membrii câți are secția București, au votat numai 65.

Au fost aleși delegați Dr. C. Andronescu, Gr. Angelo, proprietar, G. S. Bolintineanu, proprietar, Ștefan Lambru, Gh. Bursan avocat, C. Davidescu inginer, Gr. Duca avocat, P. Dulfu profesor, T. D. Florescu căpitan, Al. Lăpădatu funcționar, Al. Lușcu avocat, Gr. Maniu avocat, Nicu Pandele funcționar, Ștefan Pop profesor, V. Stăncescu inginer, generalul Tell, St. Teodorian avocat, Valerian Urseanu profesor univ., Vanicu Ant. proprietar.

Prințul Bulgariei la București.

Prințul Ferdinand al Bulgariei a făcut Luni o vizită de scurtă durată Suveranului român și Curții princiare.

A. Sa a sosit Duminecă la Giurgiu, trecând Dunărea dela Rușciuc, însoțit de ministrul de externe Hancioff, ministrul de război Nicolaeff și de aghiotantul său generalul Markoff.

Din Giurgiu a plecat spre București unde a sosit la orele 11 la gara Cotroceni fiind întâmpinat de M. Sa Regele Carol și principele Carol.

Suveranii s'au îmbrățișat și s'au sărutat.

În gară se mai aflau primul ministru D. Sturdza, și administratorul domeniilor Coroanei dl I. Kalinderu, cu care prințul bulgar s'a întreținut mai multă vreme.

Dela gară Suveranii cu suita lor au pornit în automobil la palatul Cotroceni, unde au luat masa.

du-se în contra acelor legi, cari lor le-au dat egala și comuna libertate asemenea celorlalți locuitori.

Ci înaintea ochilor lor doară ideea federațiunii rotează întunecos; federațiune poate fi între două țări deosebite, țara ungurească poate fi în federațiune cu Țara românească, Serbia, etc., însă Ungaria cu sine însăși, adecă colocuitorii săi, nu poate pași la federațiune. Asta e chimeră“ etc. etc.

De aci încolo trece cuprinsul epistolei la principiile totdeauna profesate, și și lui Dragoș descoperite, — mai încolo că dă amnestie la cei ce se vor reîntoarce în 15 zile, și „salvus conductus“ numai așa poate fi vorba de împăciuiala, care o dorește și nu vrea răzbunare, etc., încheindu-se epistola cu următoarele cuvinte:

În acestea se cuprind defărmuririle și încredințările mele la reprezentațiunea Domnieisale, și în asta privință cu încredere obligatoare l'am însărcinat pe colonelul (ezredes) Cserey.—Ludv. Kossuth m. p.

Când scrisese aceste Kossuth, atunci dieta era pe cale cătră Seghedin, căci ducele Görgey încă în 3. Iulie le trimite laconica înștințare din tabăra dela Szöny (lângă Du-

La orele 5 p. m. oaspeții princieri bulgari au plecat luând trenul pentru streinătate.

Balotagiul dela Iași.

La Iași a căzut candidatul independent dl A. C. Cuza.

A fost ales dl Ion Botez, liberal, cu 1087 voturi, contra 855 primite de dl Cuza.

Alegerea a fost primită cu murmure din partea publicului fiind credință generală, că ar fi fost influențată de guvern.

Studentii au făcut pe piața Unirei o manifestație ostilă atât alesului cât și d-lui C. Stere, care-l însoțea.

Nu au lipsit nici huidueli, nici strigăte de: Suveica siberiană, ați ales pe Mochi Fischer, etc.

Primul proces pentru „cazul Vaida“.

Luni la orele 4 d. a. s'a prezentat la judele de instrucție de pe lângă tribunalul din Arad, Ioan N. Iova, redactorul responsabil al ziarului „Tribuna“, pentru a fi interogat în procesul pornit în contra acestui ziar pentru adresa de simpatie, publicată în n-rul 79 a. c., trimisă de colonia română din Viena deputatului Alexandru Vaida.

Abia trecuse o săptămână dela perchiția aceluși manuscris și deja redactorul „Tribunei“ a și fost chemat la judecătoria. Dl Ioan N. Iova s'a prezentat curajos și fără apărător, răspunzând hotărât la întrebările puse de judele de instrucție.

Iată mai pe larg raportul despre decurgea pertractării (din „Tribuna“):

Judele de instrucție îi pune în mână traducerea autentică a articolului incriminat, care —zice d-sa— conține agitare în contra „națiunii“ maghiare și întreabă dacă redactorul are de observat ceva. Dl Ioan N. Iova se ridică și declară înainte de toate, că dându-i drept legea e dispus a se apăra numai în limba maternă, iar întru cât dl jude nu-l va înțelege, cere să i-se pună la dispoziție un tâlmaci.

La acestea președintele îi aruncă o privire à la Somogyi Aladár, trăneste actele și iese furios din sala de pertractare, spunându-i să mai aștepte, căci tâlmaciul e ocupat.

După o așteptare de o jumătate de oră în urmă se intră în meritul pertractării.

I-se ia redactorului Iova naționalul. Ca notar al pertractării fiind designat tâlmaciul, la luarea naționalului toate întrebările au fost puse în limba maghiară iar dl Iova răspundea numai românește. Dovadă și asta cum știu domni, cari-s puși să facă dreptate și să judece după merit, să șicaneze pe cei cari le calcă pragul.

La întrebarea cum i-e numele, domnul Iova și-l spune cu mândrie românește, care nepricepându-l tâlmaciul, faimosul jude îi strigă să-l caute în acte.

După terminarea luării naționalului tâlmaciul îndrumat de judele de instrucție îi spune că e acuzat cu afățare în contra „nației“ maghiare, pretinde dela el extradarea autorului articolului ori al manuscrisului și-l întreabă dacă are ceva de observat în chestie.

Dl Iova răspunde scurt și clar că întrucât în articolul incriminat nu vede agitare în contra „națiunii“ maghiare, ci numai o manifestație de iubire către deputatul naționalist Alex. Vaida, nu se simte vinovat, manuscrisul articolului nu-l mai păstrează, iar autorii sunt subscriși; totodată în contra punerii sub acuză anunță apel.

Se ia apoi convenitul proces verbal, pe care dl Iova numai după explicarea lui în românește și după ce l-a citit întreg, l-a scris.

Ca dovadă ce fel de tâlmaci sunt aplicați pe la tribunalele regești și întrucât pricep dulcea noastră limbă, iată o întrebare pusă de tâlmaciul lui Domokos:

— „Ingye este cartye ceea, care veniyt

gyéla Becs, cela trebe să dai la noi, ori să spune csine scris pa „ei, agyica cinc este autor“.

Așa numai înainte! Suntem doar în Ungaria!

Epilogul dizolvării Dumei.

Ultimele evenimente petrecute în Dumă erau un indiciu destul de clar pentru orice judecată imparțială, că ele vor provoca moartea și acestei de a doua adunări a reprezentanților poporului.

Manifestul imperial care a succedat ucazului de dizolvare spune, că dizolvarea s'a făcut din motivul, că Duma nu a dat concursul ei moral guvernului pentru restabilirea ordinii în Rusia, pentru potolirea răzcoalelor și liniștirea spiriteilor afățate împotriva păcii și a înaintării, ci a fost mai mult un element de răzvrătire, o armă instigatoare în mâinile revoluționarilor.

Intențiile ei erau, de a zgudui din temelie organismul actual al Marelui Imperiu, de a provoca căderea guvernului, de a detrona țarismul și a introduce un nou sistem de cărmuire pentru cele o sută și mai bine de milioane de Ruși.

Acesta este motivul oficial, care a fost primit cu multă răceală nu numai de poporul rusesc direct interesat și frământat de schimbări continue, ci și de politicianii Europei, cari văd în atitudinea țarului și a sfetnicilor săi o ură față de forma constituțională, adoptată mai mult de rușinea lumii civilizate, decât dintr'un îndemn firesc al egalei îndreptățiri a omului pe toate terele.

Tendința reacționară a Curții Colosului dela Nord și a clasei superioare rusești este evidentă. Sistemul constituțional l'au introdus de formă și nu conduși de principii morale sănătoase.

Ei nu sunt învățați cu legi plăsmuite de popor, legi cari corespund veacului în care trăim și cari trebuie reformate, trebuiesc copleșite odată cu mișcarea timpului. Nu, pentru-că acestea tăiau în autocrația nedemnă a cnutului și a îngâmfării.

Atâta numai, că poporul rus a înțeles de mult tactica oligarhilor și a început lupta de desrobire.

Acum orice măsuri se vor lua pentru strivirea mișcării liberatoare, vor fi zădărnice de tăria și încăpățânarea legitimă a cugetătorilor profunzi, cari vreau să schimbe fundamentul putred al Rusiei.

Frica de urmările dizolvării nu a părăsit pe guvernanți. În noaptea, de Sâmbătă spre Duminecă toate trupele din garnizoana capitalei au fost concentrate. Toate regimentele de gardă, trei brigăzi de infanterie și două regimente de cazaci erau postate pe străzile Petersburgului, formând un cerc armat în jurul palatului Tauridei. În cazarme toate trupele erau pe picior de război.

Intr'adevăr, că anunțul dizolvării nu a produs nici-o dezordine concretă, dar o sguire puternică a tresărit inima tuturor, care se va traduce în fapte mai curând sau mai târziu.

Pe lângă cauzele dizolvării anunțate de manifestul imperial, iată că presa străină leagă și alte motive de ordin politic extern, cari ar fi provocat această schimbare.

Correspondentul lui „Daily News“ din Londra anunță că dizolvarea Dumei a fost provocată de frica ce a avut-o guvernul, că Germania s'ar simți ofensată în cazul, când s'ar da Polonilor toate cerințele lor.

Intr'adevăr că cererile Polonilor nu sunt de loc exagerate. Ei pretind numai că limba de propunere în școalele polone să fie cea polonă, pentru-că profesorii ruși, cari le vin, sunt dușmani culturale, religiunii și moralei lor, chestia limbei prezintă deci o importanță cu mult mai mare, decât aceea, ce i se atribue.

Pentru acest ideal Polonii erau decisi să ducă lupta până la extrem în D mă, și dacă li-se refuzau aceste cerințe, ar fi refuzată și ei de a vota budgetul, ceea-ce pentru guvern ar fi fost o mare piedecă. — Influența Germaniei incepe deci aci. Polonii trebuie refuzați și în Rusia, pentru-că același lucru să face și în Polonia prusiacă din partea Germanilor, cu o îndoită energie.

Temându-se deci guvernul, că Polonii nu vor vota budgetul în cazul, când nu li se va satisface cererea, a luat hotărârea să dissolve Duma.

Mai sunt și alte cauze, cari alăturate la cele amintite, au provocat acest eveniment.

Ministrul de finanțe Kokowsew amenința să-și depună portofoliul.

Ori câte motive ar fi invocate, cauza principală rămâne totuși ambiția autocratismului, care voește să-și formeze o Dumă supusă voinței lui, o Dumă, care nu va exercita nici un control asupra manoperelor guvernamentale, ci va aproba proiecte după proiecte, menite să ținuiască în loc rîvna de înaintare și de libertate a zecilor de milioane de oameni, dar în același timp în mod indirect să le sădiască în inimă ura, răutatea și pofta de răzbuire, aducând din nou epoca nihilismului.

Cronica externa.

Din Camera franceză.

În ședința dela 18 c. deputatul Aldy a interpelat guvernul asupra măsurilor, ce se vor lua față de mișcarea podgorenilor din sudul Franței, și a cerut un răspuns imediat.

Guvernul a refuzat de a-i da un răspuns imediat, și a cerut amânarea interpelației pentru ședința de Vineri la 21 c.

Camera a aprobat cu o mare majoritate amânarea, ceea-ce dovedește un nou succes al guvernului.

Deputatul din Narbonne, în sudul Franței, Albert Sarraut și-a dat dimisia din funcțiunea de subsecretar de stat în ministerul de interne, motivând aceasta demisie, cu aserțiunea, că în urma evenimentelor, cari se petrec în cercul lui, nu mai poate lucra alături cu guvernul pentru apărarea intereselor acelor, cari l'au ales și cari îl privesc ca pe copilul lor.

La început erau temeri că vor mai demisiona și alți funcționari de stat aleși deputați în cercurile din sudul Franței.

Era vorba de ministrul de comerț Douergue și secretarul de stut Dujardin-Beaumez aleși în ținuturile unde primarii și-au dat demisia.

Ei însă au declarat, că vor rămâne credincioși guvernului și nu vor cădea decât împreună.

Demisia lui Sarraut a provocat o consternație în guvern și nu se cunosc încă cu siguranță urmările.

Evenimentele în Rusia.

Acuza guvernului împotriva deputaților partidului social democrat din Dumă se bazează pe §§ 99. 100 și 102 din procedura penală în baza căroră oricine s'ar încerca să afățe împotriva țarului, a țarinei sau a moștenitorului de tron, sau ar încerca o schimbare foțată în forma guvernamentală, este supus unei pedepse de opt ani muncă silnică.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

probată ani de zile cu cel mai bun rezultat.

Ruşinea Europei.

Falimentul libertăţii cuvântului.

De o vreme încoace Camera ungară nu mai poate avea două zile fără scandal. Nulla dies sine linea. Eri a fost linişte, azi a început din nou scandalul, pe care l-a provocat Rakovsky.

Scandalul de azi a putut să convingă pe oricine că a fost un păcat neiertat că Rakovsky a părăsit cariera de ofiţer de husari sau că nu a apucat pe altă carieră, pe care ar fi putut ajunge la un adevărat record. D. e. cariera de clopotar. Căci nu cred să se găsească un clopotar mai perfect în Ungaria decât Rakovsky, care afară de ameninţări şi detragerea cuvântului numai un lucru mai ştie face bine: să sune neîntrerupt, minute întregi, clopotul prezidenţial. — Azi a detras cuvântul la cincisprezece oratori croaţi.

Adevărata libertate a cuvântului! Procedeul acesta asiatic a indignat pe toată lumea. În culoare se puteau auzi multe glasuri de desaprobarie.

— Spune tu, pe onoarea ta, întreabă un deputat pe un al doilea, nu-i revoltător ce s'a petrecut azi?

Tăcere. Tăcere pentru sistemul lui Rakovsky nu e al lui ci al celor mai mari ai ţării. Ce face Rakovsky nu face fiindcă așa-i dictează temperamentul ci fiindcă așa-i porunceşte cârmuirea.

E un sistem de a-i „desarma“ pe duşmani. Miniştrii cari erau de faţă nu se arătau indignaţi. Puţin le mai pasă lor ce va zice Europa.

Primului orator căruia i s'a detras cuvântul a fost Supillo, în contra căruia Ungurii ar voi să se folosească de armele cari i-au „ajutat“ împotriva lui Vaida.

Al doilea orator care s'a împărtaşit de aceeaşi dreptate ungurească a fost croatul Potosnyak, care a fost dat pe mâna comisiei de imunitate „pentru gravele abateri“. Când au voit să-i innamueze citaţia pentru a se prezenta înaintea comisiei de imunitate (harnici mai sunt uneori domnii noştri) Potosnyak n'a vrut să primească citaţia decât dacă i-o vor dau-o şi în limba croată. „Nu ştiu ungureşte, nu primesc nimic ce nu-i în limba mea“.

Despre şedinţă dăm următoarele:

Se deschide la 10 ore. Se fac obicinuitele formalităţi.

Din partidul naţionalităţilor: Cortolan Brediceanu, A. Vlad, Mihail Polt, şi Milan Hodza.

Din partea guvernului sunt prezenţi: Wekerl, Kossuth, Apponyi, Günthir şi Josipovich.

În Cameră, destul interes din partea publicului străin. Îl atrage limba croată care e atotputernică de vr'o câteva săptămâni în acest palat care de o vreme încoace a atras luarea aminte a lumii mari. — Galeariile sunt fixate de public, care vine să audă discuţiile din care nu înţelege nici o vorbă şi să asiste, eventual, (ce eventual? — de sigur!) la o nouă cruciadă a preşedintelui împotriva „trădătorilor de patrie“, sau a ministrului preşedinte împotriva „nerecunoaşterilor şi rebelilor“.

Vorbeşte un Croat, pe care-l ascultă Croaţii şi — publicul din galerii. Cei

vr'o câţiva deputaţi unguri pe cari i-a înşepenit în bănci porunca de sus stau la taifas, grupuri—grupuri, şi discută vorbirile croate de alaltăieri, cari li s'au împărţit azi în traducere ungurească (care costă 264 cor.) Unii se aprind de ciudă că s'au spus lucruri pe cari ei, neînţelegându-le, nu le-au putut timbra atunci punând pecetul întreruperilor atât de caracteristic — ungureşti. Ar întrerupe acum, dar nu pot, pentru-că deocamdată lipsesc eroii adevăraţi ai parlamentului. — D'alde Markos, Nagy György nu's încă în Cameră. Deci, deocamdată şedinţa n'are nimic interesant. Cel mult ochii mari ai deputaţilor unguri, cari se aprind când, din când în când, se aud pe băncile croaţilor aplauze şi voci de Tako je tako je (Aşa e!, sau sforţarea preşedintelui Rakovsky de a înţelege tot ce-i şopteşte la ureche talmaciul.

Nu-i vorbă — situaţia asta nu poate dura multă vreme. Rakovski după ce-i detrage lui Supillo cuvântul, porunceşte oratorului Potosnyak să între în chestie, (cunoscuta somaţiune rakovskiană). Croaţii răspund că oratorul e în chestiune, Rakovski îndrumă la ordine odată, patrioţii aplaudă şi aprobă, Rakovski îndrumă la ordine pe un alt Croat.

Se produce şgomot. Vine de pe culoare într'un răsuflet Ugron cu pumnul ridicat şi cu gura proţap şi se îndreaptă către Croaţi: Țineţi-vă gura. Ar trebui să vă aruncăm afară, Oi nepricepute! (Voci: Ticăloşi: Abuzează de răbdarea noastră. Tumult). Scandalul e gata. Rakovski își ia și el partea din scandal, ca de obicei. Detrage lui Potosnyak cuvântul.

Se naște un scandal ne mai pomenit. Camera se umple de deputaţi, cari înainte cu câteva momente puneau țara la cale în — bufet.

Se pornesc sbierăte și strigăte și răcnete de nu mai poți înțelege o vorbă. Toți se scoală în picioare, vociferează care cum poate mai puternic, în timp ce președintele amenință pe oratorul căruia i-a detras cuvântul că-l va da pe mâna comisiei de imunitate. Croații strigă: Asta-i liberalismul maghiar! Asta va să zică cultură. Trăiască Perczel!

C. Brediceanu: Asta-i cultura maghiară! Rišovatz: cere cuvânt la regulament. I-se detrage imediat. Rákowszki în mijlocul unui zgomot infernal suspendă ședința. Acum se pornește un scandal enorm pe care rugăm să și-l închipuiască cititorii. Noi spunem numai că: s'a petrecut în Camera ungară — și a contribuit la el Rákowszki, fostul ofițer de husari.

După pauză ia cuvântul SUPILLO pe care îl amenință președintele cu aplicarea celor mai riguroase dispoziții ale regulamentului.

Vorbește croaște întrerupt de Unguri, cari strigă: vorbește ungurește!

Președintele îi detrage cuvântul. Urmează CORIOLAN BREDICEANU, care spune că nimeni n'are dreptul să-l întrerupă pe orator decât președintele, cu toate acestea Ugron și-a permis să facă cele mai neiertate întreruperi numindu-i pe Croați „oi nepricepute“ și strigându-le: „Țineți-vă gura. Cum cutezați să vorbiți în parlamentul unguresc croaște?“ Cere măsuri împotriva astorfel de călcări ale regulamentului.

UGRON declamă cu niște gesturi caraghioase și minte că n'a făcut alte întreruperi decât cea cu limba croată. E și rușine că într'un parlament să se vorbească într'o limbă pe care nimeni n'o înțelege. Zice că dl Brediceanu, conform „obiceiului lor“ a pervertit adevărul.

C. BREDICEANU răspinge acuza absurdă declamatorului Ugron. — Urmează.

LUKISICI (croat) care vorbește la regula-

ment. I-se detrage cuvântul. (Voci: Abzug tirania! Trăiască Perczel! Trăiască liberalismul unguresc!) Urmează:

PRIBICEVICI în chestie de regulament. I-se detrage cuvântul (Voci . . .)

BUDISAVLIEVICI (Voci: Țineți-vă gura să nu v'o rupă cineva!) în chestie de regulament. I se detrage cuvântul. (Aceleași scene.) Urmează:

MIȘEVATZ în aceeași chestiune. Aceeași soartă. Aceleași scene, același zgomot, același scandal. Urmează:

ZAGORAȚ (preot croat) Idem (Voci. Croații aplaudă dimpreună cu Ungurii. Elzsen Perczel! Elzsen a liberalismus! Zgomot infernal.) Urmează:

DUȘAN POPOVICI. Idem. Idem: apoi, BENICI, idem.

SURMIN, idem (Elzsen Khuen Heder-váry!)

LORKOVICI declară că acesta nu-i parlament. Președintele e totul aici și toți atârnă de arbitrul lui. I-se detrage și lui cuvântul sub pretext că „blamează autoritatea Camerei“. Urmează

MAGDICI: idem.

BABICI idem.

MODRUȘAN idem. Urmează în mijlocul unui ropot de aplauze:

PREȘED. spunând că oricine s'a putut convinge că Croații caută anume să provoace scandal. Ba merg până acolo încât se girează de apărătorii nimbului parlamentar și orice dispoziție ce se ia împotriva lor o timbrează de nedreaptă. Ei zic că s'a violat regulamentul Camerei. Vă rog să spuneți care paragraf s'a violat?

A. VLAD: Care nu s'a violat!

PREȘ.: Situația asta nu mai poate ține. Declară că va lua cele mai severe măsuri că acești scandalagii să nu-și mai poată face de cap.

De pe băncile naționaliștilor răsună o voce de desaprobarie a celor spuse de președinte. Atunci se ridică împotriva lor un uragan de pumni și injurături. Zeci de deputați se 'ndreaptă infuriați, spre cei patru naționaliști. E teamă că se vor năpusti cu forța asupra lor. Contele Baththyányi, Okolicsányi, Dobrovác și alții înaintează spre ei cu pumnii încheștați, Hencz strigă în urechile lui Hodzsa: „Avem să vă strivim ca pe niște năpârci! Voi îi învățați pe Croați să facă ticăloșii! — Ai noștri zimbesc. „Trebuitu-va scandal? La-ți găsit cu Croații!“ — În mijlocul acestui zgomot președintele anunță o pauză de 10 minute.

Deputații nu ies deocamdată afară, „ci continuă a parlamenta cu naționaliștii și cu Croații. Toți îl amenință pe Supillo. „Asta-i dracul la toate! Asta trebuie dat afară“, etc. Așa trece pauza.

În culoare se comentează viu chestia cu Croații. Ce se va face cu ei? Se va dizolva Camera? La ce mijloace vor recurge Croații? Mulți Unguri își pleacă capul de rușine că Rakovszky îi face de râsul lumii. — Parlamentări cu Croații. — Croaților nu le pasă. Lor li-s'a făcut o nedreptate colosală azi, ca și când s'a adus pe tapet proiectul din chestiune. Nu cedează cu nici un preț. Vor duce lupta mai departe.

După pauză președintele declară din nou că nu se va da îndărăt dela nimic ce i-e permis să facă, în marginile regulamentului, ci va urma cu cea mai mare rigoare împotriva contraveniențelor. Urmează: VL. LIȘA-VAC, care vorbește la proiectul din chestiune. Ii urmează:

BOJO VINCOVICI care combate proiectul, terminându-și discursul abia la 2 ore și 25 m. — Nu l-a mai întrerupt nimeni, pentrucă prezida Návay și în sala de ședințe nu mai erau decât numai Croații.

Șacalii, săturați pe ziua de azi de scandal, s'au dus să mănânce și să doarmă pentru ca să poate prinde puteri pe mâne.

Ședința s'a ridicat la 2 ore și jumătate. Ședința viitoare mâne Joi.

Chestiunea macedoneană.

REFORMELE (4)

Din secolul al XVIII-lea Austro-Ungaria și Rusia sunt rivale în Peninsula Balcanică, însă în diferite împrejurări ele au încheiat acorduri temporare, destinate să le despartă ambițiile, să le neutralizeze una prin alta și să prevină accentuarea conflictelor.

În 1897 împrejurările generale ale politicii europene au făcut să se simtă atât la Petersburg cât și la Viena utilitatea unei astfel de apropieri. Austro-Ungaria făcea parte din Tripla alianță și Rusia era legată cu Franța.

Cele două puteri membre ale duor grupări politice opuse aveau dorința, de asemenea să evite în Orient orice incident, care ar fi putut avea o repercusiune periculoasă asupra liniștii Europei.

Rusia s'a angajat în politica sa de expansiune în Orient, Austria încerca să ia în Europa un rol de mediatore și de pacificatoare; de altcun ea credea, că timpul va lucra pentru ea în Balcani, și că dintr'o convenție temporară cu Rusia, ea va trage mai multe foloase decât asociata ei. În urma unei călătorii ale împăratului Francisc Iosif la St.-Petersburg, cele două guverne au încheiat o convenție, a cărei termeni n'au fost dați publicității* și prin care ziceau, să se mențină în Balcani *statul quo* și să meargă de acord în toate chestiile, cari privesc țările balcanice: Acordul din 1897 era înainte de toate negativ: evenimentele, cari începură să agite Macedonia în vara anului 1902, obligau pe cele două puteri aliate, la rezoluțiuni și la acte pozitive. Ele procedau ca o sfântă Alianță pentru a preveni sau reprimă mișcările revoluționare și a opri velleitățile de intervenție a statelor balcanice; în același timp ele s'au înțeles asupra unui program de reforme, care să le propună spre acceptare Sultanului, pentru îmbunătățirea sortii populațiilor din Macedonia și pentru pacificarea țării.

O călătorie la Petersburg a arhiducelui moștenitor Francisc Ferdinand în Februarie 1902 a avut de rezultat o nouă confirmare a acordurilor din 1897; într'aceea primăvara și vara au trecut numai în conferințe; toate puterile adresau Sublimei-Portii și cabinetului din Sofia sfaturi platonice de moderațiune și de prudență. Turburările luând proporții tot mai mari, necesitatea de a interveni deveni urgentă.

Dl Bapst, însărcinatul de afaceri al Franței la Constantinopol scria la 4 Noemvrie:

„Nu numai că bandele n'au putut fi distrușe de Turci, și că ele au rămas intacte la finea sezonului, păstrându-și toți șefii, ci pe tot teritoriul ce l'au parcurs ele au întâlnit simpatii din partea majorității populației, care le da ajutor în lupta lor contra Turcilor. Este sigur, că chestia reformelor în Macedonia devine din nou de actualitate.“ Și dl Steeg consul general al Franței la Salonica, care era în poziția de a judeca gravitatea situației scria la 28 Octombrie și la 15 Decembre cătră dl Delcassé rapoarte, unde făcea un plan de reforme necesare și indica ca un minim indispensabil reorganizarea imediată a gendarmeriei și

* Comisia afacerilor streine a delegațiunii ungare a chestionat pe contele Goluchowsky asupra formei și terminilor aranjamentului încheiat în 1897 la St.-Petersburg între Austro-Ungaria și Rusia. Ministrul a răspuns, că nu există o convenție formală și înscris, ci numai un simplu schimb de vederi verbal asupra necesității pentru cele două guverne de a impune pacea în Balcani cu ajutorul unei acțiuni simultanee referitoare la diferit le popoare cari locuiesc aici. Marchizul de Reverseaux cătră dl Delcassé 13 I V 1902. Cartea galbenă din 1902 Nr. 20.

nimicirea abuzurilor, ce se comiteau cu arândarea dărilor. Însă Europa printr'un acord tacit a dat celor „două puteri mai interesate“ un fel de poliță în alb pentru a interveni în numele ei și a lua măsurile necesare pentru menținerea păcii în Macedonia.

Cuvântul îl aveau deci Cabinetele din Viena și din Petersburg; mai întâi însă l-a luat Turcia.

Aceasta este o metodă practică cu multă bunăvoință de bărbaii mari de stat otomani, când își dau seama, că Europa se simte obligată, de a-i sili să se țină de angajament. Ei se grăbesc de a promulga înșiși câteva regulamente frumoase, sau câteva legi bune, cu rezerva de a nu le aplica nicicând, dacă puterile se arată mulțumite cu aceasta. Așa a încercat să facă Abdul Hamid în 1902. El spera să pazească lovitura, de care se simțea amenințat, nămind un „inspector general al celor trei vilaiete din Turcia Europeană“, și publicând la 1 Decembrie „instrucțiuni“, pe care se însărcinase să le aplice. Aceste instrucțiuni nu aduceau nici o modificare mai însemnată regimului în vigoare. Inlocuite sau întrecute de alte programe, ele au ajuns în curând valoarea unui simplu document de arhivă, dar „inspectorul general“ a rămas și funcțiunea sa devenia tot mai importantă, pe măsură ce se desvolta aplicarea reformelor.

Ex. S. Hussein Hilmi Pașa, inspectorul general al celor trei vilaiete din Rumelia este un Turc din insule. Se zice, că ar avea în sine sânge grecesc; în tot cazul, dacă are fineța unui elen, are și energia unui osmanliu. Mare cu corpul uscat, osos și cam slăbit de temperatura zonei calde unde a trăit în Yemen, cu părul și barba negre închis, ici cello câte un fir de argint, cu pielea obrazului înegrită și aspră, el face impresia unui pelegin al pustiului. Însă ținuta sa, în redingotă și cu impecabilul său piept de cămașă, toaleta sa și fesul roșu tras pe frunte, singur care-i denotă naționalitatea, mâinile sale fine, elegante, puțin cam nervoase, curtoazia manierilor sale distinse, forma elegantă și nuanțată cu care îmbracă dialectul franțuzesc, fac din el tipul complet al diplomatului oriental.

Sub sprâncenele sale negre, Hilmi pașa are ochi de arab selbateci, profunzi și melancolici, câte odată aproape stânși, când nimic nu-i pasionează fizionomia, din contră excepțional de vii, înflăcărați, duri chiar în momente, când deschizându-și pleoapele lasă să pătrundă o rază de impaciță sau de indignare.

Afabilitatea este pentru inspectorul general un mijloc de guvernare, însă câte odată este cuprins de mânie, care cu atât e mai violentă, cu cât de multe ori e obligat să și-o înăbușe. La început rece, apoi animându-se în curând, îndată ce vorbește de opera lui, de faptele rele ale comitațiilor, de minciunile și credulitatea presei europene, Hilmi Pașa este cel mai excelent și mai convins avocat al cauzei stăpânului său. Trebuie să arătăm, că pentru acțiunea reformatoare și pacifică s'a arătat cu multă bunăvoință, care trebuie să fie sinceră, căci în definitiv nu Turcia trebuie să sufere de turburările acestea, pe cari puterile nu-i permit să le înăbușe prin forță?

Vocea inspectorului general devine mai vibrantă, gestul mai scurt mai brusc, privirea mai forte, pe măsură, ce arată mizeriile insurecțiunii, obligațiunea guvernului de a cheltui în fiecare zi sume enorme, pentru a întreține pe picior de război forțe considerabile, pentru că așași convine, nu masei poporului, ci câtorva agitatori, de a provoca o revoluție în Macedonia.

(Va urma)

„Grănițerul“, inst. de credit și econ. în H.-Dobra

PROSPECT.

Adunarea noastră generală extraordinară, ținută la 8 Maiu 1907 a luat cu privire la înmulțirea capitalului social, următorul concluz:

1. Capitalul social, pe baza §-lui 4 din statute, se înmulțește dela 150.000 cor. până la suma de 300.000 cor.

La înmulțirea capitalului social acțiunile vechi au drept de preferință și pentru exercierea acelu drept, acțiunile vechi trebuiesc prezentate direcțiunii spre stampilare.

2. Fiecare acționar vechiu are drept să opteze din emisiunea nouă, cu prețul de 105 cor., atâtea acții noi, câte posedă din emisiunile de mai înainte.

Suma ce e peste prețul nominal de 100 cor. să va conta la fondul de rezervă.

3. Dreptul de optare să poate exercita până în 30 Iunie st. n. 1907.

Acei acționari vechi, cari până la acel termin nu au participat la subscriere, necondiționat își perd dreptul de prioritate și favorul punctului 2. la subscrierea de acții din această emisiune nouă.

4. Până la 30 Iunie st. n. 1907, fiecare acționar e dator a solvi la cassa institutului 5 cor. în favorul fondului de rezervă și 20 cor. ca prima rată din prețul de emisiune, de fiecare acție subscrisă, respective optată.

Ratele următoare vor fi a să plăti după fiecare acție:

câte	20 coroane	până în	30 Septemvrie	1907.
„	20	„	31 Decemvrie	„
„	20	„	31 Martie	1908
„	20	„	30 Iunie	„

Fiecare acționar are însă drept a solvi deodată și mai multe, sau toate ratele, înainte de termenii fixați.

5. La emisiunea această nouă de acții încă să vor aplica dispozițiunile §-lui 9 din statute.

6. Acțiunile deplin plătite vor participa la dividendă anului de gest. 1909.

Dela plătirea ratelor până la 31 Decemvrie 1908, acționarii noi primesc 6% interese după capitalul vărsat.

7. Acțiunile neoptate de acționarii vechi, direcțiunea le vinde din mână liberă și la neacționari, începând din 1. Iulie 1907, și a nume: bucata cu prețul de 120 cor., din care sumă 20 cor. trec în favorul fondului de rezervă.

Acești acționari au a solvi la subscrierea de fiecare acție câte 20 cor. taxa fondului de rezervă și 20 cor. ca prima rată din prețul de emisiune.

Față de acești acționari noi încă să vor aplica dispozițiunile din punctul 4, 5 și 6 din acest prospect.

Acționarii noi începând cu anul de gestiune 1909 intră în toate drepturile acționarilor vechi.

H.-D o b r a, la 8 Maiu 1907.

Direcțiunea institutului de credit și economii

„GRĂNIȚERUL“.

Acest prospect și formularul declarațiunii pentru subscrieri de acții din emisiunea noastră s'a expedit la adresa fiecărui acționar, și la cerere trimitem cu plăcere tuturor, cari să interesează de emisiunea nouă a institutului nostru.

Ultime știri.

Garanții — reduse.

În momentul din urmă primim din cercurile ce stau aproape de ministerul de interne știrea senzațională că ministerul de interne Conte negro a găsit o formulă de salvare a garanțiilor constituționale.

Refuzate din capul locului, contele negro a prezintat Majestății Sale din nou proiectele sale, dar într-o formă atât de conciliantă, încât **garanțiile constituționale** pentru cari coaliția era să scoată lumea din țâșni, **se reduc la fleacuri ridicole**, cari întru nimic nu schimbă situația de până acum.

În noua lor formă, proiectele se vor și sancționa.

— **Mesagiul de tron în Reichsrat.** Azi Miercuri la 12 ore s'a deschis în Hofburg cu toată solemnitatea Reichsrathul austriac. Împăratul a citit însuș mesagiul de deschidere.

Mesagiul a atins mai multe chestiuni: votul universal, reforma parlamentului, chestiunea de naționalități, reforma administrației, politica externă, transacțiunea și ridicarea contingentului. Mâne vom da întreg mesagiul de deschidere.

ȘTIRILE ZILEI.

Miercuri, 19 Iunie 1907.

Portretele deputatilor noștri. Cărându-se din mai multe părți, redacția „Poporul Român” a hotărât a scoate portretele deputaților noștri în frumoase autotipii pe carton tare, cari se vor vinde numai cu 50 de bani bucata plus 10 bani porto, pentru a le putea răspândi în cercuri cât mai largi.

E deja gata și a reușit foarte bine portretul dlui **Dr. Alexandru Vaida-Voevod**, pe care furia dușmană l'a distins atât de mult în timpul din urmă. Pentru portretul dlui **Vaida** ni-au sosit deja și până acum multe cereri stărutoare din toate părțile locuite de Români. Anunțăm cu plăcere, că suntem de acum în poziția de a le putea satisface.

Comandă se primesc la Redacția folei „Poporul Român”, Budapesta, VII., István-ut 11.

— **Asociația** nea își ține adunarea generală la 8|21 Septembrie a. c. în Bistrița.

Nu înțelegem de ce așa târziu.

— **Procesul Polonyi-Lengyel.** Deputatul Lengyel a anunțat tribunalului că vrea să mai dovedească câteva lucruri murdare ale fostului ministru de justiție Polonyi Géza. Vrea să dovedească că a întreținut legături strânse cu pungăși și tâihari, dela cari primia o anumită parte a jafurilor. Vrea să dovedească că a mijlocit concesiile pentru bordele, luând dela arendașii lor, an de an sume însemnate și i-a atacat în consiliul comunal pe cei cari nu voiau să-i plătiască. Vrea să dovedească că s'a lăsat mituit și pentru bani le-a câștigat la mulți inși officii la primăria orașului, etc.

Dezbarerarea procesului — al cărui termin nu se știe până acum — promite, dară, a fi foarte „interesantă”.

„N'a ți-o frântă, că ți-am dres-o!” «Siebenbürgisches Deutsches Tagblatt» din Sibiu, vrând să facă haz de limba franceză, dă la cronica zilei spre gustare cetitorilor săi următoarea notiță sub titlu „Niedliche Worte” (vorbe drăguțe): «Recordul ce lung timp îl tinse termenul francez „anticonstitutionnelement” în sfârșit a fost bătut. Jules Ferry crease ueja la 1884 cuvântul „deconstitutionnalisation”. Acest substantiv îndreptățește la formarea unui adverb: „deconstitutionnalisationnellement” (33 de litere.)

Acum însă există ceva mult mai colosal!

Anumite săruri (spun savanții) cristalizează: „pseudoparallelepipedationnellement” (36 de litere.) — Vorba e, că vezi cât de hazlie e limba «Fracului», dar lucru naibii, că cea „teutonică” tot o întrece în «Niedlichkeit». Și ce-i mai nostim, în același număr al foii (dela 4 Iunie a. c. nr. 10166) găsim la cronica locală o notiță sub titlu: „Die Frage der Hermannstadt-Agnethler-Eisenbahn”. (Chestia trenului Sibiu-Agnita), în care cu o seriozitate indiscutabilă (fiind ă-i vorba de bani) se spune că se vor distribui niscaiva dividende urcate dintr'un fond, care se numește atât de frumos!

„Komitatseisenbahnprioritätenanlehenfonds” — neto 40 de litere! — Ei, cine a învins — cu bazaconiile?! — Tot vorba neamțului: „Wer zuletzt lacht, laht am besten.”

— **Cununie.** Dl. Iuliu Pop, comptabil, își va sărba cununia cu d-șoara Silvia F. Negruțiu, în biserica catedrală din Blaj, Luni, la 11|24 Iunie.

Sincere felicitări.

— **Necrolog.** Octavian Săbău, preot gr.-ort, român în Bozeș, tractul Orăștiei, a încetat din viață Luni, 17 Iunie n., în vrâstă de 43 de ani. În mormântarea lui a avut loc în cimitirul gr.-ort. din Bozeș, Marți, 18 Iunie n.

Odihnească în pace!

— **Nivelul parlamentului.** „Marii patrioți” Nessi Pál și Udvary Ferencz, odinioară șefii apărării naționale în Camera ungară, au sosit în America... pentru a începe o viață nouă, — poate de nouă afaceri veroase. Un candidat de avocat din Budapesta i-a întâlnit într-o cafeana din New-York. Sunt, bine, sănătoși și răd în punini. Udvary, pe lângă toate aceste, face și destăinuirii.

„Va sosi vremea când mă voi întoarce în Ungaria cu fruntea ridicată. Căci n'am făcut doară alta decât au făcut alții mulți cari și astăzi au rol însemnat în viața publică din Ungaria, decât alții mulți despre care nimeni nu știe, că au săvârșit crime mai grave, decât cea săvârșită de mine. Nenorocirea mea a fost, că păcătoșeniile mele au fost descoperite mai în grabă decât credeam. Dacă ași mai fi avut numai câteva luni vreme, mi-ași fi aranjat afacerile și ași fi ajuns și eu membru al Casinei aristocraților”.

Nu-i vorba, domnul Udvary e sincer cum i-se

șade unui «mare patriot» și fost membru al Camerei ungare... .

De altminteri, tribunalul a ordonat urmărirea acestor doi corifei pentru excrocherie, cridă frauduloasă și fals de documente publice...

— **Emigranți din România.** „Aseară cu trenul care poartă numărul 505 au trecut prin gara Clujului 11 bărbați, 17 femei și 12 copii, toți emigranți din România” scrie „Elöre” din Cluj. Faptul că-s numai 12 copii nu împiedică pe nimenea de a ști cu siguranță că emigranții erau — jidani.

— **Invențioși.** Ziarul Elöre din Cluj a primit ieri din Budapesta următoarea telegramă: „Eri Duminecă la 3 ore tinerimea universitară din București a ținut o întrunire în sala Dacia. Tinerimea a protestat împotriva Ungurilor pentru „scandalul Vaida”. După aceea au parcurs strada Carol, calea Victoriei, strada Lahovari și ajungând la statuia lui Rosetti i-a înjurat și aici pe Maghiari. Vardistii i-au împrăștiat pe manifestanți numai aici, la statuie”.

Ce minunată invenție asta a compatrioților noștri. Să știi și ce nu s'a întâmplat!

Meetingul studentesc nici nu s'a ținut din considerații foarte înțelepte. Și foile ungu-rești totuși au telegrame despre cele întâmplate.

— **O carte filoromână.** Dl. Benedetto de Luca, profesor de limba italiană în București, a publicat în zilele acestea la Roma, în limba italiană, o carte despre „Luptele naționale în Ungaria”. Deși nu cunoaștem cartea, cunoscând sentimentele autorului care a putut cunoaște sălbătăcia acestei țări cu ocazia elegerei dela Bocșa la care a luat parte ca raportor al foilor italiene, — nu ne indoim că această carte, scrisă cu obiectivitatea unui om nepreocupat, ne va face servicii bune.

— **Quod licet bovi.** Citim în „Budapesti Hirlap” de azi: „Biserica și presa sunt cei doi stâlpi pe cari se razimă frații noștri maghiari așezați în America”.

Și când zicem noi că biserica noastră de aici, de acasă, e un stâlp național pentru noi, ne sar în cap, ne numesc trădători de patrie, ne bîrfesc biserica, etc., etc. Noi n'avem nici la noi acasă dreptul pe care și-l arogă Ungurii în... America.

Cât pentru presă... avem și noi deplina libertate de a merge la Vaș, la Seghedin sau în alte locuri tot așa de părintești pentru noi.

— **Regulamentul Camerei ungare.** §. 1. Cu scoaterea volnică din parlament a deputaților e însărcinată majoritatea. — §. 2. Permișiunea la scoaterea acesteia volnică o dă președintele. — §. 3. Peste protestul celor scoși din parlament se trece la ordinea zilei. — §. 4. Deputații cari au fost scoși de trei-ori din parlament își pierd mandatul. (Humoristische Blätter din Viena.)

— **Un mare patriot** e desigur fostul deputat liberal Hollaki Imre care într-o scrisoare trimisă ministrului de justiție aprobă atitudinea Eitnerilor parlamentului unguresc cari au aruncat afară cu forța pe un trădător de patrie, pe un mișel etc. etc. El vede în Vaida nu un adversar politic, ci un dușman al neamului, care trebuie răpus cu orice mijloc. „În fața unui astfel de dușman nu trebuie să stai cu mâinile în sân și să aștepti până-ți aprinde el casa și te omoară,

Cancelaria arhitectului **I. NIGA**

ARAD, STRADA ARCHIDUCELE IOSIF NUM. 1.

Telefon 275.

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, ca specialist în ritul nostru oriental, edifică și restaurează biserici în mod artistic, trimite schițe și proiecte de spese gratuit.

ci trebuie să-l nimicești tu mai din vreme. Asta-i o datorie de primul grad.—Așa spune acest mare patriot.

E interesant că voinicoșii ceilalți nu s'au mai însuflețit pentru astfel de idei. Nici chiar ziarul „Az Ujság“ care publică această crisoare nu o dă fără de a-și spune părerea, care — nu concordă cu a ilustrului patriot.

— **Arestarea unui preot.** Poliția din Budapesta l-a arestat pe preotul rom. catolic din Ipolynek, Angyal Béla, care a fugit cu o față din parohia sa, luând cu sine și banii, ce se aflau în casa societății de consum din comuna sa.

În Budapesta, după ce a prădat acești bani a încercat să ridice dela mai multe bănci, bani cu polițe falsificate.

Iscăliturile false au fost însă descoperite și poliția l'a arestat pe acest preot într'o bărbierie din Buda.

— **Chestia universității din Sofia.** După cum se știe universitatea din Sofia a fost închisă cu ocazia turburărilor studențești de pe la începutul anului acestuia și unii dintre profesori concediați.

Ministrul cultelor a încercat să recheme și să înduplece chiar pe profesorii concediați să-și reia catedrele. Această însă nu s'au învoit și încercările ministrului au rămas zadarnice.

Acum caută pe altă cale să dea o soluție chestiei universitare atât de importante, pentru ca universitatea să poată fi redeschisă cel puțin cu începerea anului școlastic viitor. În acest scop principele a semnat un ucuz prin care cinci profesori dela școlile medii sunt numiți pentru catedre universitare.

— **Ticâloșii.** S'a constatat că chestorul Camerei magnaților de aici și-a bătut joc de niște fetițe la vârsta de 7—9 ani.

Când i-s'a dat de urmă, a scăpat refugiindu-se pentru câțeva vreme, în străinătate.

— **Din isprăvile automobilelor.** În Germania sânt cu totul 27.026 de automobile. Dela 1 April până la 30 Septembrie 1906 ele au provocat 2290 de ciocniri, cari au adus cu sine 51 de ucideri (9 conducători, 9 mușterii și 33 de trecători) și 1519 răniri (173 conducători, 219 mușterii și 1127 trecători). Pagubele pricinuite de aceste „mașini puturoase“ se urcă la 40.000 de mărci. Dintre cazurile întâmplute, pricina alor 487 a fost viteza prea mare cu care aleargă automobilul, sau neglijarea de a suna ca să facă atenți pe trecători.

— **Examen la sate.** Ziua de 22 Mai a. c. a fost plină de bucurie pentru satul nostru căci atunci s'a ținut examenul la școala din comuna noastră Lupoia, sub prezidiul On. D. Demetriu Mureșan notar tractual și preot în Chechis.

Noi, câțiva dintre parochieni în frunte cu judele comunal Ioan Mureșan am așteptat cu mare nerăbdare această zi însemnată, pentruca să vedem rodul cel'a adus zelosul și harnicul inv. Ioan Micu de pe Țara Olutului, cu elevii școlii, știind bine cu toți, că în ce ogor slab și necultivat în anii precedenți, și-a aruncat sămânța.

Examenul s'a început la 2 ore d. m. și a durat până 4 ore, fiind de față și On. d. preot local ca dir. școlii. Gavril Trenca și On. d. Aurelian Dregan preot în Borza.

Rezultatul examenului a fost eminent și am fost nespuse de mulțămiiți cu toții, așa încât putem zice că așa examen n'am avut de mulți ani, deși am avut învățător diplomat.

Laudă i se cuvine dlui învățător Ioan Micu, pentru rodul făcut abea în 7 luni, de când funcționează în comuna noastră Lupoia.

Ioan Lung Mitroneanu

— **Un monstru.** O nefericită de femeie din Caucaz a dat naștere unui monstru înspăimântător: cap de maimuță, un singur ochiu mare și lucitor deasupra nasului, picioarele foarte scurte, brațele foarte lungi, și au câte opt degete la mâni. Așa cum e monstrul trăiește.

Economie.

Concurența ilioială. În ministerul ungar de comerț s'a ținut ieri o anchetă, în care s'a desbătut proiectul de lege referitor la concurența ilioială.

La această anchetă au participat miniștrii interese în cauză, apoi reprezentanții diferitelor corporațiuni și asociațiuni comerciale, industriale și economice.

Ancheta s'a ținut sub prezidența secretarului de stat I. Szerényi.

În vorbirea de deschidere, secretarul de stat a accentuat necesitatea proiectului de lege în chiar interesul bunei reputațiuni a comercianților.

Majoritatea vorbitorilor următori a aprobat punctul de vedere al secretarului de stat, unii însă au aflat prezentarea proiectului de lege prea timpurie și nepotrivită, deoarece majoritatea actuală Camerei ungare e anti-mercantilă.

Azi la 4 oare p. m. desbaterile s'au continuat.

Proiecte de legi industriale. Ministerul ungar de comerț se ocupă cu reformarea actuală legi industriale.

După cum am amintit mai sus proiectul de lege referitor la concurența ilioială se dezbate deja într'o anchetă la care participă mai mulți specialiști în materie.

După aceasta va urma ancheta, în care se va pertracta proiectul legii industriale.

O reformă radicală va suferi legea privitoare la repauzul duminical.

Paralel cu legea industrială se lucrează și la legea pentru ocrotirea muncitorilor.

Situația băncii austro-ungare (Iunie 15).

Bilete de bancă în circulație 1.742.097.000 (—17.844.000) coroane. Metal 1.469.412.000 (+118.000) cor. Portofoliul 553.297.000 (—44.010.000) cor. Lombard 56.130.000 (+263.000) coroane. Bilete de bancă scutite de dare 114.794.000 (+16.963.000) coroane.

Bursa de efecte. La deschiderea bursei tendința a fost liniștită.

Mai târziu însă continuând arbitrajul din Viena cu cumpărările tendința a devenit fermă și circulația animată.

În târgul efectiv circulația a fost mică.

Cursurile valorilor atât internaționale cât și locale s'au urcat cu puțin.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 648—
„ „ ung. a.	— 749-25
„ băncii de escompt a.	— 494-50
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 667—
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 111-35
„ „ coroane 4 „ „	— 93-65
„ austr. de aur 4 „ „	— 116-50
„ „ coroane 4 „ „	— 97-75
Scrisuri fonciare „Albina“	— 101—
Napoleond'or (20 franci aur)	— 19-23
20 mărci germane, aur —	— 23-62
Galbeni austriaci și ungrești	— 11-43
Bilete germane 100 mărci	— 118-15
„ franceze 100 franci	— 96-22
„ italiene 100 lire	— 96—
„ române 100 lei	— 95-50
Ruble rusești de hârtie	— 2-53

Prețurile cerealelor. Târgul de cereale a devenit puțin mai animat.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 20.000 măji m. (q) grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (81 kgr.) s'au plătit 21 cor. 20 fileri, iar pentru cel mai slab de Bănat (75 kgr. greutate) 19 cor. 10 fil.

Prețurile celorlalte cereale nu s'au schimbat.

Circulația cerealelor în ultimele 24 ore a fost următoarea:

	sosit	expediat
Grâu	— — — —	16.868 — 103
Săcară	— — — —	513 — 5.542
Orz	— — — —	— 250
Ovăș	— — — —	2.666 — 3.037
Cucuruz	— — — —	18.697 — 23.375
Făină	— — — —	1.632 — 18.913
Tărâțe	— — — —	100 — 8.540

Piața din Budapesta.

I. Cereale.

Grâu, maja metrică, frumos	. 21 cor. 20 fil.
„ „ „ „ mijlociu	. 20 cor. 20 fil.
„ „ „ „ mai slab	. 19 cor. 10 fil.
Săcară, maja, m. dela	15 cor. 45 fil. 15 85
Orz, „ „ „	13 cor. 55 fil. — 14 10
Cucuruz „ „ „	11 cor. 85 fil. — 12.10
Ovăș, „ „ „	15 cor. 35 fil. — 16.—

II. Producte.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	148 cor. — 149 cor.
Slănină, . . . „	123 cor. — 133 cor.
Cartofi, . . . „	— cor. — fil. — —

Spirit, „ 53.50 cor. — 54.50

III.

Târgul de porci Kőbanya (Steinbrach)
(Prima calitate ungară).

Bătrâni . . . — —	— fileri kilogramul
Tineri	141—142 fileri kilogramul

Redactor responsabil:
VASILE MACREA.

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

Ca

practicant

află imediat aplicare un tiner din familie bună, absolvent de cel puțin 3—4 clase gimnaziale sau reale la firma Ioan Comșa & fiu, Seliște.

COREPETITOR.

Un tiner român,

student în drept, care și-a făcut examenul de maturitate cu foarte bine, a fost timp mai îndelungat corepetitor într'un internat și a dat și de atunci încoace meditații cu un rezultat foarte mulțumitor, caută peste vară aplicare ca meditator.

A se adresa Administrației ziarului nostru.

Concurs.

Prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea postului de directoare la școala civilă gr. or. română de fete din Arad, care totodată va avea să conducă și internatul de lângă aceea școală.

Emolumentele împrumutate cu acest post sunt:

1. Salariul anual de 1000 coroane.
2. Locuință și provodere complectă în internat.

Dela recurenta se cere cvalificațiune de profesoară pentru școlile civile de fete și în special cvalificațiune de a putea propune limba română și germană.

Recursele sunt a se adresa până inclusiv în 1/14 Iulie a. c. Consistoriului gr. or. român din Arad.

Arad, din ședința consistorială plenară a senatului școlar, ținută la 17/30 Maiu 1907.

Consistoriul gr. or. român.

1—3. din Arad.